

Ricard Reguant: «Un tot terreny de l'espectacle»

Ricard Reguant dirigint el film *Escrit als estels*, 1991

El nom de Ricard Reguant en el món del teatre és cada cop més popular, no tan sols a Barcelona, o a Catalunya, sinó que darrerament està treballant com a director teatral —feina a la qual sembla totalment entregat en el moment actual— a Madrid i la seva tasca és molt valorada. I diem la seva feina actual, ja que, en el variat món de l'espectacle, el nostre personatge d'avui ha tocat totes les tecles, i aquí el símil és del tot apropiat. Però, no avancem els temes. Ell mateix ens en parlarà.

Un noi del barri

El que, a part dels més íntims, poca gent sap, és que en Ricard Reguant és fill de soca-rel del Poblenou, quan aquest barri encara era el Poble Nou. Deixem que sigui ell mateix qui ens ho expliqui:

Vaig néixer l'any 1953 al carrer Llull, 184, a tocar de la Rambla, on encara hi viuen els meus pares.

Ens interessem pels seus vincles familiars que el van unir al teatre.

Sí, la meva tia, Mary Piqué, que també havia fet teatre al Casino, era actriu habitual de la companyia de Can Descanso, i allí va conèixer en Lluís Nonell, fent Luz de gas, i al cap d'un temps es van casar.

Aquest va ser el primer pas perquè en Ricard entrés en el món de la faràndula. Anys després el seu germà més petit, Carles, va seguir el mateix camí, camí que es va truncar per la seva prematura mort, després d'haver fet teatre i cinema.

La pregunta que s'imposa és com i quan va debutar.

El meu debut fa riure! Va ser als tres mesos al teatre Romea, fent de nen Jesús, als Pastorets, al costat de la Mercè Bruquetas, i en Lluís Nonell, entre molts altres.

I ja van ser-hi! Després del paper de nen Jesús de bolquers, va venir el nen Jesús infant, el de pastoret, el de dimoniet, el del dimoni petit, el del dimoni gran...

A part dels Pastorets, quan actues en un altre tipus d'obra?

Ricard Reguant, el primer de la dreta, acompanyat del seu germà Carles, en Lluís Casanovas i Jordi Barnadas, als camerinos soterranis del Teatre Grec, durant la representació de *La buena persona de Sezuán*, de Bertolt Brecht, a l'agost de 1967

Va ser al teatre Candilejas² fent el nen de La gran aventura de Jaume Salom, al costat de Paquita Ferrandis, Carles Lloret, Joan-Ignasi Abadal i Montserrat Carulla.

I després...

Després van venir *El port de les boires*, *Marieta Cistellera*, *Com si fos un tros de vida*, *La buena persona de Sezuán*, amb la companyia de Núria Espert,³ i...

M'entrega un llarg «dossier».

Fent teatre al barri

I al barri?

Al Centre Moral fent teatre infantil, ah...! I dirigint el meu primer musical Escala en Hi-Fi, el que

podríem dir que va ser l'inici del que, molts anys després, fou el Memory.

Precisament a l'escola de teatre musical Memory, que va muntar amb l'Àngels Gonyalons, és on tenim l'entrevista, entre les entrades i les sortides de la secretaria, atendre el mòbil i veure desfilant pel passadís part dels tres-cents alumnes, entrant o sortint d'alguna de les aules on s'imparteixen les diferents assignatures.

Al Casino també vas fer alguna cosa, oi?

Sí. Al Petit Club vam fer una sèrie d'obres curtes. Una d'elles va ser *Un fèretre per a Artur*, de Jordi Teixidor, en la qual intervenia el popular Màgic Andreu, i vam ser

dirigits per l'ara encara més popular Martí Galindo, el de Crónicas marcianas de Telecinco.

Et recordo a *Les figuretes de vidre*, de Tennessee Williams...

Sí, la vaig dirigir i interpretar al Centre, la feien amb mi la Lina Pérez, en Lluís Casanova i la... Morera. Aquest muntatge, un temps després el va recuperar l'Antoni Roig, i el meu paper el va fer en Xavier Oliver. En canvi, jo el vaig tornar a interpretar, ja com a professional, en la companyia de la Carme Contreras. La resta del repartiment eren la Roser Contreras i en David Bramon. Per cert, que el decorat el va fer un bon amic nostre del barri, en Xavier Soriano.

Actor professional

Parlem, doncs, del camp professional.

Bé, després d'estar un temps aturat, aquell en què no ets ni nen ni pots fer de galant, als disset anys vaig debutar com a director de la companyia del meu oncle, Lluís Nonell.⁴ Fèiem un vodevil, *Las mujeres de mi marido*, al Teatre Espanyol.⁵ Com a primera actriu hi anava la Mercè Bruquetas. També vaig estar en la companyia de la Josefina Güell, durant dos anys i mig, fent *La ratonera*, d'Àgata Christie. Això vol dir que l'èxit de *La extraña pareja* no és nou.

Parlant de *La ratonera*, recordarem un fet relacionat amb l'obra, amb en Ricard i amb el barri.

La companyia esmentada feia «bolos» amb aquesta peça i els va contractar el Casino que, a manca de grup teatral propi, durant molts anys va portar al seu local importants companyies professionals. Però el món del teatre estava un xic alterat; hi havia una part dels actors que feia vaga, així que una de les actrius no es va presentar... però l'obra no es va suspendre pas. La resta d'actors van improvisar, suplir, o el que fos, i la representació va tirar endavant sense que pràcticament ningú no se'n adonés. El qui escriu aquestes ratlles n'és testimoni ja que hi era present.

Al cap i a la fi, no és pas res de l'altre món. No fa gaire es va presentar al teatre Goya de Barcelona una companyia del País Basc, precedida d'una gran propaganda, fent aquesta funció, de la qual, deliberadament, havien escamotejat un personatge.

Ara, emprant el lèxic teatral, direm que, després d'aquest curt entreacte, seguim:

Entra al cinema

I després, què fas?

S'interposa la mili, un temps perdut. Un cop lliure, tinc la sort d'entrar a treballar als estudis cinematogràfics Iquino, de l'Ignasi Ferrer Iquino. Allí hi vaig estar dos anys. Es treballava dur, molt al dia, però m'atreviria a dir que és l'època que he après més i que, professionalment parlant, més m'ha servit.

Què hi feies?

De tot! Actor, muntador, actor de doblatge, guionista, ajudant de direcció, director... de tot, de tot! Recordo que una vegada, fent doblatge, donava la veu a dos personatges diferents que tenien un diàleg entre ells! No vegis! Vaig intervenir en més de seixanta pel·lícules. Només et diré que vaig dirigir-ne cinc, en tres setmanes!

Quines?

Ni me'n recordo! De ben segur que deuen ser les pitjors pel·lícules que s'hagin fet mai!

Més dolentes que les d'Ed Wood?

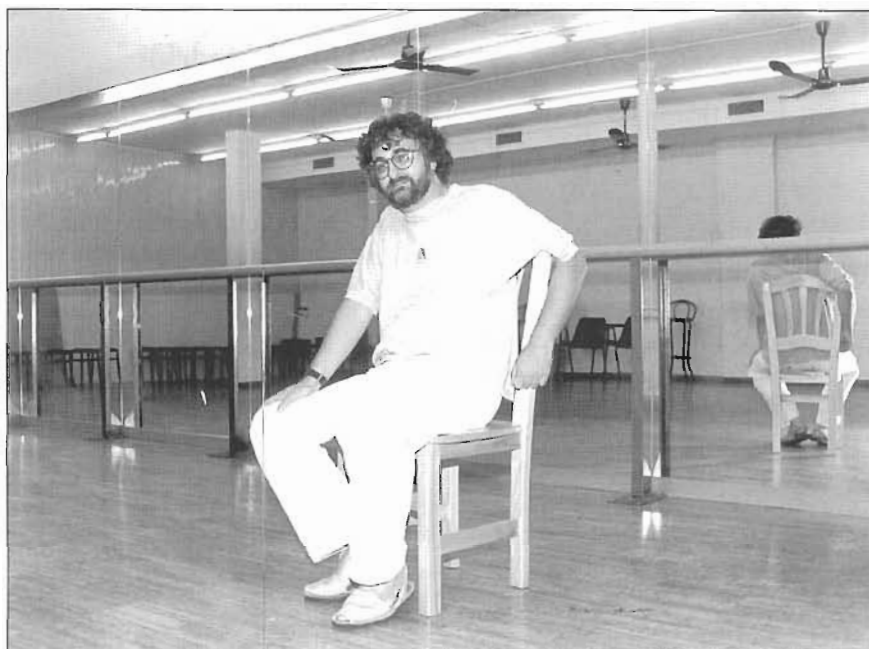
Sí. Perquè aquelles, com a mínim, tenien gràcia.

Què fas després de l'etapa Iquino?

Doncs mira, explicant-te això mateix de les pel·lícules dolentes que havia dirigit, vaig presentar-me per a una beca internacional que ofería George Lucas per col·laborar en la producció d'*Indiana Jones i el temple maleït*, i em va ser concedida.

I no vas anar-hi?

No. Vaig haver-hi de renunciar, ja que —el que són les coses— al mateix temps vaig sortir elegit amb el número ú de la primera promoció de realitzadors convocada per TV3. Promoció a la qual jo no m'havia presentat, perquè no hi creia, i m'hi va inscriure un company que no volia presentar-s'hi sol.

Ricard Reguant, 1998. FOTO: IGNASI H. RENOM

A la televisió

No hi creies, i ara hi creus?

No. I ara, menys que mai!

Si no t'expliques millor...

Aquella promoció no va ser dirigida ni controlada per «ells», sinó per France-2, una empresa francesa. La primera promoció va ser elegida absolutament per examen!

I ara no?

Estalvia't la pregunta!

Estalviada. Quant temps vas ser-hi?

Durant dotze anys, i ara el meu nom no figura enlloc al llibre dels deu anys de TV3. Els noms dels meus programes, sí, però no el meu!

Quins feies?

Als començaments en Lluís M. Güell em deixava fer el que volia.⁶

Però tu, de quin en guardes millor record?

Sense cap mena de dubte, d'El manuscrit del segon origen, de Manuel de Pedrolo. Una sèrie de sis capítols. Els exteriors van ser rodats tots al Poblenou, i va ser la primera novel·la en capítols rodada per la televisió catalana.

Perquè deixes TV3?

Arriba un moment que ja ho has fet tot. Vaig voler buscar l'èxit amb Torna-la a tocar, Sam, de Woody Allen, i vaig entrar a la promotora Focus, on hi vaig ser des del 1988 fins al 1995, com a productor executiu.⁷

Al teatre altre cop

No corris tant. Ja ets un director de fama, però... de qui has après?

De l'Esteve Polls, el millor director d'aquest país, sense cap mena de dubte. Espero que un dia m'hi pugui assemblar.

Com t'inicies en els musicals?

Amb la companyia infantil Va de Bòlit, on fem Colors Bells, una variant de Godspell; El príncep i l'aviador, adaptació d'El petit príncep, amb música d'un altre amic nostre, Toni Olivé,⁸ i altres comèdies.

A part aquesta peça del Toni, només fas musicals americans.

Per què?

En vaig fer un de català, La lluna de València, i va ser un fracàs, encara que jo ja sabia que ho seria.

Doncs per què vas fer-lo?

Estava subvencionat per inaugurar el teatre Borràs, era el moment convenient i s'havia de fer. Si t'ha de fer content, sàpigues que estic preparant un gran musical d'autor i protagonista molt populars.

Qui són?

De moment, encara no es pot dir.

Tots tips! Catalans?

No. Cap dels dos.

I no et sembla que, als teus espectacles, es fa servir una fórmula caduca i pobra? Poca gent, poc decorat...

Depèn de com t'ho miris. Memory es va preparar per a quinze «bolos». L'èxit ens va esclatar a les mans.

Nosaltres vam ser els primers sorpresos que durés dos anys i mig.

Per què va fracassar *Àngels*?

No es pot parlar, pròpiament, de fracàs. Es va muntar per omplir el Tívoli per Nadal. Vam estar-hi dos mesos... i ja està!

West Side Story, no s'havia de fer en català?

Sí. Però hi va haver problemes de producció per part de la Generalitat. A Madrid va anar de meravella. Vam obtenir el premi Max, i vam ser els segons en recaptació, després d'*El hombre de la Mancha* que feien Sacristán i San Basilio. I, encara estem de gira, fins al mes d'agost.⁹

Fins ara, allí, no t'havia anat massa bé.

Si ho dius per *Torna-la a tocar*, *Sam* i *Memory* és veritat, només van anar regular. Ara, des de fa dos anys, sóc el director estrella. Tinc funcionant tres obres al mateix temps: *Un par de chiflados*, amb López Vázquez i Pedro Peña, *Magnolias de acero*, amb un gran repartiment femení, i *West Side Story*.

Quins projectes tens entre mans?

No puc donar a l'abast! Haig de dir que no a moltes ofertes. Estic compromès a dirigir Carlos Larrañaga a *Las mujeres de Jack*, Descalzos por el parque, amb Luis Merlo i Maribel Verdú, *Misery*, amb Analia Gadé i Ramón Langa, *La huella*, amb Agustín González i, per acabar, *Hermanos de sangre*, amb l'Àngels.

No cal dir que l'Àngels és l'Àngels Gonyalons.

T'adones que tot són obres velles i d'autor estranger?

Sí, sí. Hi ha una gran crisi. No hi han obres actuals. Ni aquí, ni fora.

Sense comentaris.

Agradarà *Hermanos de sangre*? Aquí no va pas despertar massa interès.

Serà a segons qui...! A l'autor li va entusiasmar. Va dir que, després de la de Nova York, era la millor versió que havia vist al món. I és a l'única que va donar permís perquè es passés per televisió. Aquí la va transmetre TV3.

Quasi bé Pigmalió

Has tornat a anomenar l'Àngels. Quin va ser el primer contacte amb ella?

Ella tenia disset anys, deu menys que jo, mentre jo feia una comèdia d'en Ventura Port Rosés a la Cúpula Venus,10 i ella Les arracades de la reina de Josep M. Folch i Torres. Vam coincidir en aquesta.

Què seria l'Àngels Gonyalons, sense en Reguant?

El mateix, perquè el talent, tard o d'hora, surt.

I en Ricard Reguant, sense la Gonyalons?

Segurament no hauria fet molts del musicals que ha fet, perquè, a hores d'ara, encara no sé qui hauria pogut fer *Memory*.

També aquí: Barcelona? Madrid?

Actualment on es fa millor teatre, a Barcelona o a Madrid?

Bastant repartit. El problema de Barcelona és que es mira massa el melic, i amb aquest esperit no es va enlloc.

Penses seguir treballant allà?

Sí. Per què insistir a fer-ho a Barcelona si allà em va de meravella? Et podria ensenyar crítiques que m'han fet aquí...! I, també, les moltes demandes de subvenció que m'han estat negades!

Teatre i subvencions

És que no es pot fer teatre, sense subvencions?

Sí, sempre que tothom anés sense subvenció, però que l'administració munti un espectacle com *Guys and Dolls*, abocant-hi els milions, és fer competència deslleial.

Parlant del TNC

No et vas passar una mica amb les teves opinions sobre l'afer Flotats?

Les declaracions que havia fet ell no van ser precisament una bassa d'oli, i va menystenir tots els professionals que, fins aleshores, havíem mantingut el teatre català.

Com portaries tu el Teatre Nacional de Catalunya?

Donant oportunitat a tots els que viuen i treballen a Catalunya, repartint el pastís!

No et sembla bé la programació de la temporada 97/98?

D'acord amb L'auca i amb La gaviina, però no amb l'elecció d'Adolfo

Ricard
Reguant, 1998.
FOTO: IGNASI R. RENOM

Marsillach, tot i que és molt bon director. Si haguessin agafat, per exemple, Mario Gas, correcte.

I dels espectacles convidats, què me'n dius, d'*El somni de Mozart*?

Ah, molt bé! Em va agradar molt.

Teatre i família

No ho deus dir pas perquè hi treballa la Xènia Reguant i Contreras?

No, no. Em va agradar.

Content de la trajectòria artística de la teva filla?

Sí, sí. Encara que ara ja començo a ser el pare de la Xènia, en comptes de ser ella, la filla d'en Reguant, com fins ara. He!, he!, he!

Retorn a la televisió

El teu proper programa musical *¿Y tú bailas?*,⁹ de Telecinco, té quelcom a veure amb *Bojos pel ball* de TV3?

No, no, en absolut. A més, no és idea nostra. Ens van venir a buscar, a l'Àngels i a mi, per fer-lo, però és molt diferent. Ja l'hem començat a rodar, el fem aquí i, a més, hi surt gent del barri.

Significa, doncs, el teu retorn a la petita pantalla?

Sí, però com una cosa més, sense dedicació absoluta, ni molt menys. També tinc la intenció de realitzar uns contes curts de Pedrolo, i una novel·la de M. Antònia Oliver, que segurament faré amb Telecinco. D'altra banda, de Televisió Espanyola m'han vingut a buscar per fer tres Estudio-1, que es vol relançar *La mosca tras la oreja*, de Feydeau, *La bella Helena i Mirandolina* de Goldoni.

No sé de qui és l'elecció, però les tres són obres antigues i d'autor foraster.

Més projectes

També a més llarg termini, segurament ja per l'any que ve, muntaré una obra d'un autor castellà: *Historia de una escalera*, de Buero Vallejo, amb motiu dels cinquanta anys de la seva estrena.

I el cinema, l'has abandonat?

O el cinema m'abandona't a mi! De moment no tinc cap projecte, no.

La teva pel·lícula *Escrit als estels*,¹¹ amb exteriors rodats al Poblenou, ha estat passada, darrerament, dues o tres vegades per televisió. És una cinta interessant i ben correcte. Com és que no es va arribar a estrenar comercialment?

El productor, Bellmunt, no hi va tenir cap interès. La va fer només per cobrar la subvenció, molt més alta que el cost de la pel·lícula.

I ja per acabar, en algun dels teus projectes entra el Poblenou?

No. Bé, a part de potser algun dels programes de ball de què hem parlat. Ara que, tan aviat com em sigui possible, el barri serà el teló de fons d'un programa o una pel·lícula. Paraula!

I nosaltres no ho dubtem gens ni mica. N'ha donat més que proves. Potser ara, pel que sigui, perquè està una mica dolgut amb el món teatral barceloní i l'èxit el fa més veí de la capital de l'Estat que nostre —on, a més a més, la propera temporada, ell i l'Àngels Gonyalons, parella artística i sentimental, hi pensen instal·lar l'escola de teatre Memory, com la que ja tenen funcionant a Barcelona—, és possible que tot això l'allunyi una mica de nosaltres. Però del que estem segurs és que, malgrat aquest allunyament temporal i aquest anar i venir, el Poblenou el porta molt arrelat al cor, i és que un barri com el nostre no s'oblida així com així! Oi, Ricard?

Nicasi Camp i Pinós

NOTES

1. Vegeu l'annex complementari sobre Can Descanso.

2. El teatre Candilejas era una acollidora sala que la premsa acostumava a definir com «el coquetón teatro». Aquest miniteatre, una mica més petit que el Villarroel, però més gran que l'actual cinema Alexis —aleshores també teatre i competidor d'aquest—, estava en el gran edifici que ara ocupa l'Hotel Calderón i una concessionària de cotxes a la cruïlla de la rambla de Catalunya i al carrer de la Diputació i era la torna de dos grans locals: el cinema Cristina i el teatre Calderón.

3. Per cert, un dels altres nens actors d'aquest muntatge, Lluís Casanova, està preparant la representació al Centre Moral d'aquesta obra, amb motiu del centenari del naixement del seu autor, Bertolt Brecht.

4. Anys després, juntament amb Carles Lloret, van formar la Companyia Maragall amb la qual es van establir al Romea, i van tenir unes temporades molt brillants.

5. El teatre Espanyol era al Paral·lel, davant de l'Arnau. Després va ser una discoteca. Ara és tancat, però l'edifici es conserva.

6. Del dossier, entre molts altres, recordem alguns títols: 30 minuts (premi Ondas), Identitats, programa d'entrevistes de Josep M. Espinàs, Cinema 3... Dirigeix comèdies des de l'estudi i transmissions des dels teatres. Una d'aquestes, per a tot l'Estat, és Cómeme el coco, negro de La Cubana. Fa el primer programa per a la televisió de La Trinca. Crea una telenovel·la, El manuscrit del segon origen, i sèries com I ara què, Xènia?, Crònica negra i Quico, el progr. És nomenat director de programes infantils i produeix Fes Flash!. Pre-

cisament d'aquest programa, el signant recorda dues emissions en les quals es va retransmetre la seva adaptació de Les dones sàvies de Molière, representada pel grup teatral del Centre Moral, i en la qual tant el director, Antoni Roig, com ell van ser entrevistats.

7. D'aquest llarg capítol assenyalarem, segons el nostre parer, el més destacat:

* El knack, obra que veuen, entre el Villarroel i la gira que fan, 100.000 espectadors.

* Estan tocant la nostra cançó, a Barcelona —teatre Goya— i vuitanta poblacions més, 150.000 assistents. Es presenta a Madrid, traduïda, al teatre Alcalà.

* Memory, antologia del musical americana, amb Àngels Gonyalons. Sobrepassa els 250.000 espectadors. A Madrid, es presenta com a Melodías de Broadway.

* Nou Memory, quatre mesos al Tivoli i una representació a l'aire lliure a la plaça de Sant Jaume, amb 8.000 assistents.

* No et vesteixis per sopar. Set mesos entre els teatres Condal i Borràs

* Germans de sang. Sis mesos al Condal.

8. Veí del barri, soci del Centre, on destaca en la seva faceta musical.

9. Ha dirigit el cor a capella Lavavajillas.

10. La present entrevista es fa a primers de juny de 1998.

11. Estava al primer pis de l'ara reobert Teatre Principal de la rambla de Barcelona.

12. Va ser estrenada a la sala d'actes del Centre Cívic de Can Felipa, amb motius dels actes i l'exposició del Centenari del Cinema, organitzats per l'Arxiu Històric del Poblenou.

Annex

Can Descanso

Serà bo intentar aclarir l'origen d'aquest nom. A l'aleshores carrer de Wad-ras (ara Doctor Trueta), número 208, hi havia un espai local que havia estat la seu del Centre Democràtic Regionalista, de Francesc Cambó. Aquest local, amb una àmplia i ben agençada sala d'espectacles, va ser confiscat el 1936 per la CNT-FAI, i el 1939 per les tropes de Franco per fer-hi una sala més de les de la cadena conegudes amb el nom, més o menys, d'Hogar del Productor de Educación y Descanso de la Obra Sindical. No cal dir que, amb un nom tan enrevessat, la gent del barri el va simplificar amb el més curt i planer de Can Descanso. Curiosament, aquest local, usurpat dues vegades per faccions polítiques tan diferents, un cop arribada la democràcia, mai no ha estat reclamat per cap persona ni cap partit.

La nova entitat programava durant tota la temporada un espectacle cada diumenge i tenia nombrós

públic fidel i addicte. Un diumenge es feia teatre, comèdia o drama, i la setmana següent sarsuela o opereta. Tenien un conveni amb l'Agrupación Lírica Marcos Redondo, entitat del Clot, establerta al davant mateix del Mercat, segons el qual s'intercanviaven els espectacles. Així, la funció que s'havia representat el diumenge al Poblenou es feia la setmana entrant al Clot, i el musical que s'havia vist un cap de setmana al Clot es repetia la setmana següent al nostre barri.

L'esmentada agrupació musical, dedicada al —en aquell temps— famós baríton, tenia el privilegi que el cantant, un cop l'any, els feia una representació de franc, i de vegades també la repetia al Poblenou.

Cada local tenia el seu propi elenc d'actors i actrius i de cantants. Això no obstant, segons el tipus d'obra que es presentava, es buscava la col·laboració d'algun professional per a un determinat paper, allò que en l'argot teatral es deia, i encara es diu avui dia, fer «bolos».

Durant els anys a què ens estem referint, dècades del quaranta i cinquanta, això era molt normal. I eren nombrosos els professionals que, entre contracte i contracte, es dedicaven a fer «bolos» per centres, casinos i cooperatives amb grups teatrals. Un recorda perfectament el mític Enric Borràs, i la no menys mítica Maria Morera, tots dos al Centre Moral fent El ferrer de tall.

Doncs bé, fent «bolos» va anar a parar Lluís Nonell a Can Descanso, que va ser l'origen del fet que, anys després, Ricard Reguant trobés encarrilada la seva afecció al teatre. Per cloure aquest capítol, direm que Can Descanso va acollir, en una part del seu ampli edifici, la nova parròquia de Sant Bernat Calbó de manera provisional i, en ser enderrocat s'hi va fer l'Escuela de Formación Profesional García Ramal, el que ara és l'Institut de FP Poblenou.

N. C. P.

Al carrer de Doctor Trueta, a l'alçada de Llacuna, es pot veure l'edifici que havia estat de la Lliga i on durant els anys quaranta i cinquanta es trobava l'Hogar Productor de Educación y Descanso. Ara hi ha l'Institut de Formació Professional Poblenou.